

Jovan Jovanović

Izveštaj sa kursa za Kandidata za međunarodnog sudiju u Bahreinu (10–17. oktobar 2015.)

Poštovane kolegice i kolege,

U periodu od 10-17. oktobra 2015. u Bahreinu je održan kurs za sticanje zvanja “Kandidat za međunarodnog sudiju” na kome sam imao veliku čast i zadovoljstvo da učestvujem. U ovom izveštaju trudiću se da vam prenesem svoje utiske sa ovog događaja koji bi mogli biti od koristi kako budućim kandidatima za međunarodnog sudiju tako i svim ostalim kolegicama i kolegama.

Na kursu je učestvovalo 24 kandidata iz 15 zemalja (od kojih 3 kolegice i 21 kolega): Lutz Steinmetz (Nemačka), Dominga Lot (Italija), Markus Edholm (Švedska), Omar Ashour (Jordan), David Cormie (Škotska), Randy Sanchez (Meksiko), Hani Sannen i Sami Fakhraldeen (Saudijska Arabija), Fahad Al Hammadi i Khaled Alhosani (Ujedinjeni Arapski Emirati), Hamzah Al Jammaly (Irak), Irina Saks i Irina Suhova (Estonija), Michael Samidass i Mahender Saharan (Indija), Kensuke Kuwabara i Hiroyuki Hara (Japan), Fan Gaoxiang (Kina), Ahmed Yusuf, Sayed Mohammed, Ahmed Ali Yusuf, Mohammed Hassam i Ali Kadhem Hasan (Bahrein) i Jovan Jovanović (Srbija). Svi kandidati su uspešno položili.

Kurs su vodili g. Songsak Chareonpong (Tajland, direktor kursa), g. Aleksandar Steel (Škotska, instruktor) i g. Waleed Abdelsamad (Egipat, posmatrač kursa). Ispred domaćina, ulogu koordinatora kursa imao je g. Khalid Abdulla.

Kurs je održan u Manami, glavnom gradu Kraljevine Bahrein, male ostrvske države u Persijskom zalivu. Bahrein ima oko milion stanovnika koji uglavnom naseljavaju severni deo ostrva, sastavljen od više gradova i sela koji se nalaze jedni do drugih tako da imate utisak da ste sve vreme u jednom većem gradu. Bahrein je izuzetno bogata i razvijena država, pre svega zahvaljujući nalazištima nafte i gasa ali i industrijskom i finansijskom sektoru, sa odličnom infrastrukturom. Klima je pustinjska, sa vrlo velikim vrućinama (leti kažu redovno bude preko 50 stepeni u hladu). Tokom našeg boravka, bilo je oko 35 stepeni uz veliku vlažnost vazduha. Inače, sami gradovi predstavljaju spoj starog i novog, sa starim četvrtima i novim ultra-modernim blokovima sa poslovnim zgradama i šoping centrima. Jedino što smeta jeste nedostatak skoro bilo kakvog zelenila dok su pesak i prašina sveprisutni.

Smeštaj učesnika kursa bio je u hotelu Golden Tulip, dok su predavanja i praktični deo održani u sportskom centru koji pripada Odbojkaškoj Federaciji Bahreina, u sklopu kog se nalazi i FIVB Development Centar (prvi te vrste u svetu, otvoren još 80-ih godina). Mora se priznati da su uslovi za rad bili odlični i da su se domaćini zaista trudili da sve protekne u najboljem redu. Sam centar čine velika i mala sala, kancelarije saveza, sale za sastanke i drugi prateći sadržaji koji omogućavaju fantastične uslove za rad kako sportista tako i same organizacije. Centar je deo i šireg kompleksa pod nazivom Al Khalifa Sports City koji čini nekoliko hala za razne sportove i Nacionalni stadion. Od domaćina smo mogli čuti da veliki broj sportova ima slične centre koji su finansirani od strane države i predstavljaju odličnu podlogu za njihov razvoj. Organizovan je prevoz svakog dana od hotela do sale i nazad, dok bi se jedina zamerka mogla odnositi na izuzetno nisku temperaturu u celom kompleksu tako da smo jedva čekali pauze da izađemo napolje da se malo zagrejemo.

Raspored kursa:

9. oktobar – Dan dolaska

- Na aerodrom sam stigao u jutarnjim časovima, usledilo je smeštanje u hotel i obaveštenje da je već prepodne zakazan test engleskog jezika koji se sveo na to da se svako od nas predstavi grupi i kaže nešto o sebi i svojoj dosadašnjoj sudijskoj karijeri. Na ovom sastanku učestvovalo je nas 15-ak koji smo do tog trenutka stigli, dok je ostatak grupe imao sastanak kasnije tokom večeri nakon što su svi kandidati pristigli (zanimljivo je da je kolega iz Meksika stigao tek polovinom drugog dana kursa zbog kašnjenja aviona i propuštanja leta u SAD, priključivši se grupi bez ikakvih problema)

- Ostatak dana bio je slobodan

10. oktobar – 1. dan (predavanja)

- Istorija odbojke
- Kratak test o poznavanju istorije odbojke (sa predavanja)
- Kategorije sudija po FIVB i uslovi za sticanje zvanja međunarodnog sudije
- Trening test: 1 sat, 55 pitanja (15 pitanja tačno-netačno – po 1 bod, 30 sa zaokruživanjem tačnih odgovora – po 1.5 bod, 5 pitanja sa biranjem tačnih odgovora iz 2 dela – po 4 boda i 5 pitanja sa pisanjem odgovora – 4 boda)
- Trening test služi da instruktori steknu uvid u pripremljenost kandidata i iako ne ulazi u konačnu ocenu značajan je za ostvarivanje boljeg ukupnog utiska
- Pauza za ručak
- Pravila igre – poglavlja 1-5
- Kratak test
- FIVB protokol za utakmice
- Ceremonija zvaničnog otvaranja kursa (zajedno sa predsednikom Odbojkaške Federacije Bahreina šaikom Alijem)

11. oktobar – 2. dan (predavanja)

- Analiza testa prethodnog dana
- Pravila igre – poglavlja 6-14
- Kratak test (ovo je bio poslednji, od narednog dana prestali su da nam daju kratke testove koji inače dolaze nakon svake lekcije i služe da instruktori vide da li kandidati prate ono što se govori na predavanjima)
- O linijskim sudijama
- Zvanični sudijski znakovi
- Pauza za ručak
- Procedura izmene
- Video o greškama na mreži
- Libero
- Ponašanje učesnika
- Procedure i saradnja između sudija
- Prvi sudija – ovlašćenja i nadležnosti

12. oktobar – 3. dan (predavanja i praktični deo)

- Drugi sudija – nadležnosti i kretanje
- Pisanje i kontrola zapisnika
- List za kontrolu libera
- Pauza za ručak
- Gledanje raznih video klipova o situacijama u igri
- Utakmice – tokom narednih 5 dana svako je bio po jednom prvi sudija, drugi sudija, zapisničar, pomoćnik zapisničara i linijski sudija na pozicijama 1, 2, 3 i 4. Sudili smo utakmice neke vrste bahreinskog Liga kupa koji služi za pripremu ekipa pred sezonu i koji se igrao u 2 divizije (u prvoj su igrale seniorske ekipe i kvalitet odbojke bio je u

proseku negde na nivou naše Prve lige, dok su drugu diviziju igrali juniorski timovi uz znatno lošiji kvalitet)

13. oktobar – 4. dan (predavanja i praktični deo)

- Evaluacija odsuđenih utakmica prethodnog dana
- Analiza promene pravila
- Razni video snimci
- Pauza za ručak
- Saveti i psihologija suđenja prvog i drugog sudije
- Utakmice

14. oktobar – 5. dan (predavanja i praktični deo)

- Evaluacija utakmica prethodnog dana
- Izgled formulara za ocenjivanje R5 (ovime je bio završen teorijski deo kursa)
- Pauza za ručak
- Utakmice

15. oktobar – 6. dan (završni test i praktični deo)

- Završni test – koji je bio potpuno isti kao i trening test
- Evaluacija utakmica prethodnog dana
- Pauza za ručak
- Utakmice

16. oktobar – 7. dan (usmeno ispitivanje i praktični deo)

- Usmeni test – podeljeni smo u 2 grupe od po 12 kandidata i redom smo bili pojedinačno ispitivani (jedna grupa kod jednog, druga kod drugog instruktora). Prvo vam je pokazan test da biste videli eventualne greške a zatim smo izvlačili papirić na kome je napisan broj pravila, nakon čega pričate ono što znate o tom pravilu (mogla se koristiti knjiga) uz postavljanje podpitanja od strane instruktora. Sve to trajalo je dosta kratko
- Pauza za ručak
- Utakmice

17. oktobar – 8. dan (zatvaranje kursa i dodela sertifikata)

- Nakon slobodnog prepodneva tokom kojeg su domaćini iskoristili priliku da nam pokažu neke od znamenitosti Bahreina, popodne je usledila ceremonija zvaničnog zatvaranja kursa i dodele sertifikata o sticanju zvanja “Kandidat za međunarodnog sudiju”, kao i zvanično slikanje

Neki saveti dati sudijama:

- Poštujte protokol, ako se tokom protokola nešto ne uradi kako treba nemojte se uspaničiti već pokušajte da to ispravite
- Rečeno nam je da žreb treba raditi tako da su sudije okrenute licem prema zapisničkom stolu
- Dok se zvanično najavljuju postave, drugi sudija kontroliše brojeve igrača
- Prvi sudija ne mora pokazivati rukom znakove za tajm aut i izmenu (ostavljena nam je mogućnost izbora)
- "Keep the ball flying" – dozvolite što više da se igra, kriterijum za odigravanje lopti ne treba biti previše visok
- Sve nepravilnosti koje sudije uoče kod ekipa, a pre početka meča, treba preneti zvaničnom delegatu ili supervizoru, ako se pojavi eventualni problem delegat treba da ga reši da ne bi sudija ulazio u konflikt sa ekipama
- Voditi računa o zvižduku, treba biti jak i ne previše dugačak ili kratak
- Ne dozvolite da vam sitnice skreću pažnju, koncentrišite se na najvažnije stvari pre svega
- Zaštititi delegata ako treneri počnu da protestuju u njihovom pravcu, odmah bi trebalo opomenuti ekipe
- Linijske sudije moraju biti odlučne i brze, uz vođenje računa o pravilnom pokazivanju znakova (kolege iz Japana su to na najbolji način demonstrirale)
- Nije bitno kojim redosledom drugi sudija proverava postave pre početka seta, proveriti prvo ekipu koja je prva spremna

Utisci sa kursa:

- Potrebno je izuzetno dobro znati zvanična dokumenta: Pravila igre, Kejsbuk i Instrukcije za suđenje. Uz to, preporučujem svim sudijama da pogledaju Multimedia Teaching Material for Referees na sajtu FIVB
- Trudite se da uživate u ovome, naučite dokumenta odlično kako biste bili pod što manjim stresom tokom trajanja kursa, kada kurs počne nemate vremena ni snage da učite već eventualno samo da ponovite najvažnije
- Rečeno nam je da na pitanja na testu ne moramo odgovarati doslovno kako piše u pravilima već možemo i skraćeno, jednostavnim engleskim rečnikom
- Instruktori su se trudili da ne budu previše striktni tako da je na kursu vladala relativno opuštena i prijatna atmosfera
- Trebate znati dobro da se služite engleskim jezikom, kako biste se lakše spremili i komunicirali sa svima. Veliki broj kandidata, mahom iz Azije, je jako slabo baratao engleskim, dok su kandidati iz Evrope uglavnom dosta dobro govorili
- Sudite kao što to radite u Srbiji i neće biti nikakvih problema. Ne opuštajte se ako vidite da ste bolji od većine, pokažite svoje znanje i na terenu
- Videlo se da je kod velikog broja kandidata bila prisutna trema što ih je omelo da utakmice odsude na najbolji način. Naučite protokol dobro pre početka ali nemojte paničiti ako neka sitnica nije urađena kako treba. Ne dozvolite da vas eventualna greška sputa, ne postoji savršen sudija

- Videlo se da je kod većine bila prisutna velika želja za ostavljanjem što boljeg utiska što je stvaralo preveliki pritisak i nesigurnost kod kandidata, budite opušteni i sudite onako kako inače sudite u našem prvenstvu
- Dosta pažnje posvećeno je i analizi rada linijskih sudija tako da se trudite da i taj deo posla odradite na najbolji način
- Vodite računa da zapisnik bude uredan
- Pripremite se dobro kako biste mogli što više da uživate u kursu, budite otvoreni prema svima i ponesite najlepše utiske sa sobom. Od svakoga može nešto novo da se nauči, lepo je kada upoznate tako veliki broj kolega iz različitih kultura i delova sveta na jednom mestu

Na kraju, hteo bih da se zahvalim Odbojkaškom savezu Srbije, UOSS i svima koji su mi ukazali podršku do sada i pomogli da se što bolje priprelim za ovaj kurs. Nadam se da sam ovim izveštajem uspeo bar malo da približim kako je sve to izgledalo.

Veliki pozdrav,
Jovan Jovanović